

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

641. Ad quæ beneficia conferenda extendant se indulta cardinalium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

indultum hoc ordinarium suffragatur Cardinalibus in omnibus casibus, in quibus Cardinales sunt ordinarii collatores; non autem in quibus sunt collator extraordinarius, v.g. dum collatio beneficiorum spectat ad eum tanquam ad legatum, Tond. n. 7. Cum enim in multis casibus Cardinales considerati ut collatores ordinarii impediuntur conferre beneficia propter regulas Cancellariæ, hinc datur illis indultum hoc, quod nihil est aliud, quam remotio impedimenti provenientis ex iisdem regulis Cancell. Unde etiam dicitur ordinarium, quia non tribuit Cardinalibus novam facultatem conferendi beneficia; sed solum removet impedimenta, ita ut Cardinalis collator ordinarius vi illius conferens beneficium in mense aliis non ordinario, sed reservato, dicatur conferre tanquam Ordinarius, neque ab ipso provisus dicatur provivus Apostolicus, sed beneficium obtinere tanquam provivus ab Ordinario, Tond. loc. cit. num. 9. juxta decis. Rotæ in Toletan. beneficii. 5. Aprilis 1593. apud Buratt. decis. 622. num. 11. Idem docet Lott. l. 2. q. 10. num. 37. dum ait: si Papa indulget Ordinario impedito conferre propter reservationes Apostolicas, ut illis non obstantibus, conferat, privilegium sive indultum cadit super remotione impedimenti; non autem super actu collationis subséquente; & propterea actus remotionis impedimenti dicitur Apostolicus, actus verò collationis dicitur ordinarius: non sicut actus ligato pedibus dissolvantur vincula, dicitur beneficium illud dissolventis consummari in ista dissolutione vinculorum; actum verò subséquens ambulationis esse actum hominis liberi, & distinctum à dicto beneficio, citat Jo. Monach. in c. cum aliquibus. num. 2. de rescript. Idem eadem similitudine adductâ habet Card. de Luca. de benef. d. 1. n. 5. idque procedit, etiam si Ordinarius dicat, se conferre in vim indulti, juxta dicta q. preced. Extraordinarium indultum est, quod continet aliquid, quod Cardinalis non potest facere tanquam Episcopus, aut alius collator ordinarius; quia tunc Cardinalis non confert jure ordinario, sed in vim provisionis pontificiæ. Unde tunc provisus ab eo dicitur provisus Apostolicus, debetque frui omnibus privilegiis & prerogativis, quæ de jure competunt provisio Apostolico, juxta tradita per Rotam decis. 530. num. 26. p. 4. recent. To. 3. & Angelum Tr. de acquir. poss. q. 19. num. 70. Tond. loc. cit. nu. 11. Tale indultum extraordinarium communiter reputatur illud, quod concedi solet Cardinalibus, Episcopis post Episcopatum dimissum conferendi nihilominus vacantia in eo beneficia in mensibus Papalibus; de quo infra. Porro hoc ipsum indultum extraordinarium superinductum, utpote inductivum formalis servitutis odiosum esse; dum econtra illud ordinarium datum Cardinalibus Episcopis possidentibus Ecclesias tanquam ordinariis Collatoribus sit favorabile, utpote præservativum facultatis de jure communi aliis competentis, seu remotivum obstaculi inducti per regulas reservatorias, tradit Card. de Luca. de benef. d. 2. num. 6. Est & illud observandum, quod hujusmodi indulta quandoque sint ampliora, quandoque verò strictiora, & ideo semper eorum tenor diligenter inspiciendus est. Tond. num. 19. citans Gonz. ad reg. 8. gl. 24. n. 73.

74. Card. de Luca. in sum. de benef. num. 109.

* *

Questio 641. Ad quæ beneficia conferenda extendant se indulta Cardinalium?

1. Respondeo primò: extendunt se ad omnia beneficia reservata, exceptis iis, quæ reservantur reservatione clausâ in corpore juris, quia per illa tolluntur obstacula omnium cæterarum reservationum. Tond. loc. cit. n. 20. citans Rotam.

2. Secundò ad omnia & singula beneficia quomodolibet nuncupata, & qualificata ad ipsorum cum alio collationem, præsentationem, electionem aut similem aliam, vel dissimilem dispositionem spectantia (modò in libris Camera Apostolicæ descripta non sint, aut ex personis familiarium Papæ, vel Conclavistarum, aut occasione vacationis apud Sedem reservata vel affecta non sint) ita ut soli per se ipsos vel alios ab ipsis deputandos absque canonicis, Capitulo, aliisve quamlibet dispositionem conjunctim vel divisim cum iisdem Cardinalibus habentibus liberè de iis providere possint, dummodò aliis sub illorum indultis comprehendantur. Tond. loc. cit. n. 13. juxta constitut. Urbani VIII. 29. Decemb. 1625. quam verbo tenus recitatam videre est apud Lott. l. 2. q. 21. num. 126. atque ita, dum indultarii vi dictæ constitutionis conferunt soli dicta beneficia aliis ad simultaneam collationem spectantia, dicendos esse conferre illa jure delegato, ac vice & nomine Papæ, cum ita iis detur istud plus, quod antea eis non competebar, ait Card. de Luca. de benef. s. 1. num. 37. citans decis. Rot. 505. p. 5. recent. quam reputat magistralem & primam in hac materia.

3. Tertiò extendunt se indulta ista Cardinalium præfatorum, hoc est, Episcoporum ad beneficia Ecclesiæ suæ, quam ultimo loco dimiserunt; sic enim Urbanus VIII. in const. sua quæ incipit: licet nullus &c. decernit, quòd Cardinales præfules indulto conferendi beneficia uti possunt ratione duntaxat Ecclesiarum, quibus præfunt, quarum regimini ultimo loco cesserunt. Tond. loc. cit. num. 33. ubi etiam ex Barbof. quòd constitutio illa Urbani non sit extendenda ad alias Ecclesias præter illam, cui ipsi præfuerunt, aut præfunt tanquam præfules. Verum num ad hoc suffragetur illis indultum, quod habuerunt, dum Ecclesias dictas possidebant; an egeant novo speciali, de hoc vide dicenda inferiùs, ex quibus probabiliter deduces egere novo, saltem quo ex nova gratia præservetur illud habitum, seu habita facultas prior indultaria.

4. Quintò extendunt se hac indulta ad beneficia patrimonialia, ut tradit Paris. de resig. l. 2. q. 12. n. 5. modò conferantur filiis patrimonialibus.

5. Quintò extendere se ad beneficia litigiosa, docet Card. de Luca. de benef. d. 52. num. 15. citans Rotam decis. 525. p. 2. recent. Ait tamen Lott. l. 1. q. 40. num. 108. sub concessio indulto conferendi etiam litigiosa, non comprehendit litigiosa, nisi in casu resignationis. citat pro hoc Lancell. de attent. in pres. num. 53. Pur. decis. 56. de prob. & negat simpliciter Garc. p. 5. c. 3. num. 58. Cardinales ordinarios collatores posse vi indulti conferre beneficia litigiosa, seu in iis subrogare, ex quo de jure communi id prohibetur per c. 1. & 2. ut litè pendente, eò quòd indultum tollat solum obstaculum reservationis Regularum; citat pro hoc Gonz. gl. 24. nu. 27. qui dicat sic expressè resolutum in Hispanensi beneficii 20. Feb. 1604. & aliis, vide dicenda de hoc infra, ubi de Legato de latere.

Quæstio

Questio 642. Ad qua beneficia se non extendant huiusmodi indulta Cardinalium?

1. **R**espondeo primo: indultarium conferre non posse ea beneficia, quæ aliis remotis reservationibus conferre non posset, utpote ad alterius collationem privativè spectantia; indultum enim non capit beneficia ad inferiorum collationem spectantia (etiam dum ea reservata sunt Papæ, nisi de iis sit facta expressa mentio) cum potestatem Ordinarium non augeat, neque ei tribuat plus, quam de iure, seclusis reservationibus, ei competit. Card. de Luc. de benef. d. 1. n. 2. 3. & 5. citans Garc. p. 5. c. 5. n. 6. Unde jam etiam si collatio spectaret ad solum Capitulum, nisi obstarent reservationes Apostolicæ, his obstantibus, non spectabit ad indultarium (v. g. dum Episcopus istius Capituli, seu Ecclesiæ esset Cardinalis) sed ad Papam. Card. de Luc. *ibid.* cit. num. 2.

2. Secundò, indulta hæc, quamvis generalia & universalia, non capiunt reservata reservatione clausa in corpore juris, ut dictum q. *præced.* Lott. l. 2. q. 27. n. 91.

3. Tertio, non capiunt beneficia, in quorum providendorum possessione non est indultarius, si reservationes non obstant, esto jus ipsum providendi esset penes indultarium. Lott. l. 2. q. 21. n. 144. citans Mohed. *decis.* 8. de privileg. & Puteum *decis.* 200. l. 1. Card. de Luc. *loc. cit.* n. 4. citans Garc. *ubi ante.* num. 7.

4. Quarto, non extendunt se ad beneficia seu monasteria consistorialia (qualia hodie duntaxat dicuntur illa, quæ in libris Camera taxata reperiuntur in florenis 66.) Card. de Luc. de benef. d. 4. n. 2. & *seq.* Nec etiam ad alia beneficia descripta in iisdem libris Camera, quorum fructus ibidem taxati reperiuntur. Tond. *loc. cit.* n. 14. juxta *cit. consil.* Urbani VIII.

5. Quintò, non extendunt se ad resignata in favorem. Paris. l. 2. q. 19. n. 1. Unde etiam in Bulla Innoc. ut possint conferre vacantia per cessum vel decessum non comprehendunt resignationem factam in Curia in favorem certæ personæ. Paris. *ibid.* n. 8. testans sic resolutum à Rota 14. Novemb. 1548. in una Augustana Præceptorie, sed verba illa: *per cessum vel decessum.* etiam addita in ipso indulto, accipiuntur de renunciatione simplici, ut *ibid.* Paris. num. 5. citans Puteum *decis.* 323. Mohed. *decis.* 338. Paleot. & c. limitat tamen etiam hoc ipsum Paris. n. 9. nisi fortè in indulto apposita essent hæc verba: *per cessum vel decessum, etiam in favorem certæ personæ.*

6. Sextò, neque ad beneficia vacantia apud Sedem hodie duntaxat se extendunt, juxta constitut. Pauli V. quæ est 58. in Bullar. tom. 3. Lott. *cit.* q. 27. n. 92. Tond. n. 16. concedi nihilominus quandoque indulta Cardinalibus cum clausula: *Etiam in Curia per promotionem, amissionem, vel quancunque aliam dispositionem, & sic per cessum, vel decessum vacantia,* ait Paris. *loc. cit.* n. 2.

7. Septimò, non extendunt se ad beneficia vacantia per obitum familiaris Papæ, vel familiarium Cardinalium; Sic enim expressè in *consil.* 58. Pauli V. indultorum moderatoria. Tond. *loc. cit.* num. 5. Idem docens de Conclavistarum beneficiis Card. de Luca, de benef. d. 4. n. 2. dicens, ad hujus Constitutionis limites huiusmodi indulta generaliter concedi, ejus scilicet formæ reservatæ, quoties ex gratia specialiter non statuitur, ut sequi solet in indultis, quæ Nepotibus vel fatis benevolis con-

ceduntur. Item Lott. l. 2. q. 32. n. 94. & 95. dicens regulariter in istiusmodi indultis, præ cæteris excipi beneficia vacantia per obitum familiarium Cardinalis, sive vacant in Curia, sive extra; ita ut Cardinalis aliùve eorum collaror ordinarius se nequeat ullatenus in eorum provisione immiscere. Addit tamen idem Card. de Luc. n. 9. quòd dicta constitutio Pauli V. excipiat nihilominus collationes, quæ Cardinalibus competunt ratione Ecclesiarum sui tituli, circa quæ expressè dicit, se nihil de novo statueret, quòd exceptio intelligenda quòd ad beneficia in ipso titulo existentia, & quorum collatio ratione ejusdem tituli tanquam ordinario Collatori competit.

8. Octavò, indulta istiusmodi ordinaria Cardinalium non comprehendunt beneficia vacantia ante adeptionem possessionis Episcopatus, aut dignitatis similis, cui annexa collatio ordinaria beneficiorum factam per Cardinalem; quia cum illa beneficia essent jam reservata, antequam Cardinalis possessionem Episcopatus, aut dignitatis alicujus alterius apprehenderet, possessio de novo capta non potest tollere reservationem jam formatam, nisi fortè indultum tale Cardinalis comprehenderet beneficia vacantia de præterito. Tond. *loc. cit.* n. 27. citans Gonz. gl. 24. n. 108. contentire videtur Garc. p. 5. c. 1. n. 633. An autem e contra Episcopus succedens Cardinali possit conferre beneficium, quod vacavit in vita aut Cardinale adhuc possidente Episcopatum, dubium est. Affirmat Gonz. negat Garc. n. 635. Garciam sequitur Tond. p. 2. c. 3. §. 2. n. 31.

9. Nonò, non extendunt se ad reservata duplici reservatione, intellige, dum ambæ sunt personales, & coæquales, v. g. si beneficium fuisset possessum ab eo, qui simul erat familiaris Papæ & Prototonarius. Secus enim esset, si reservata essent reservationibus disparibus, quarum una esset realis, altera personalis, una tamen altera inferior. Card. de Luc. de benef. d. 3. n. 5. Tond. *loc. cit.* n. 35. citans Riccium *collect.* 2956. qui dicit, sic decisum à Rota.

10. Decimò, non potest Cardinalis vi indulti (nimirum extraordinarii) conferre beneficia alienæ diocesis vacantia in mensibus papalibus, literis indulti necdum confectis; eò quòd huiusmodi facultas est extraordinaria, ordinariis collatoribus præjudicans, & restringenda. Paris. de *resign.* l. 7. q. 21. n. 22.

11. Undecimò, neque indultum impedit optionem. Garc. p. 5. c. 5. n. 8. citans Germon. §. *etiam ex eo.* n. 22. & Rotam.

12. Duodecimò, neque extendit se ad dignitates majores post pontificialem in Cathedralibus, & Principales in Collegiatis. Garc. p. 5. c. 1. n. 630. ex Gonz. gl. 24. n. 72.

13. Decimò tertio, non extendunt se hæc indulta ad beneficia vacantia, postquam Cardinalis Episcopus renunciavit Episcopatu, & donec Episcopus successor caperet possessionem; quia ex quò Episcopus renunciavit simpliciter in manibus Papæ, renunciatus post renunciationem abdicavit à se omne jus, adeoque non potest amplius conferre. Paris. de *resign.* l. 1. q. 7. n. 18. citans Caputaq. contra Rebuff. Sic etiam tanquam indubitarum refert Card. de Luca. de benef. d. 2. n. 5. ex Germon. de *indult.* §. *nec non quorumcunque.* n. 19. & *seq.* indulta concessa Cardinalibus respectu Ecclesiarum, quas obtinent tanquam Episcopi cessare dimisso Episcopatu, & illud solum remanere in qua-

stione,